

باز خوانی

رباعیات حکیم عمر خیام

فروفکنی پرده‌های تیره و تار از تارک زیبای زندگی

نوشته‌ی

محمود رضا افتخارزاده

سرشناسه	افتخارزاده، محمودرضا، ۱۳۳۳
عنوان و نام پدیدآور	Eftekharzadeh, MahmoudReza
مشخصات نشر	بازخوانی رباعیات خیام / نوشته محمودرضا افتخارزاده
مشخصات ظاهری	تهران، ثوره، ۱۳۹۴
شابک	۱۱۲ ص، رقمی
فهرست نویسی	۵-۳-۹۵۷۲۳ - ۶۰۰ - ۹۷۸
موضوع	فیفا
موضوع	خیام، عمر بن ابراهیم، ۴۳۲-۵۱۷ ق. - نقد و تفسیر
رده بندی کنگه	شعر فارسی - قرن ۵ ق. - تاریخ و نقد
رده بندی دیویی	۱۳۹۴ ب ۲ ۷ الف / PIR ۴۶۳۵
کتابشناسی	۸۶۱/۲۲
	۳۹۱۲۶۵۵

انتشارات ثوره

ناشر: انتشارات ثوره

فروشگاه اینترنتی: www.thoureh.ir

پست الکترونیکی: info@thoureh.ir

تلفن مرکز پخش: ۳۳۶۱۹۵۲۹

نام کتاب: بازخوانی رباعیات خیام؛ فروفکنی پرده‌های تاریک از بارک زیبای زندگی

نوشته‌ی: دکتر محمودرضا افتخارزاده

حروفچینی، ویرایش، صفحه‌بندی و طراحی جلد: انتشارات ثوره

چاپ اول: ۱۳۹۴ خورشیدی، تهران

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۰۰,۰۰۰ ریال

تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات ثوره محفوظ است.

Copyright © 2015 Thoureh Publication. All Rights Reserved.

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
۷	انسان رند
۲۰	کلام منظوم خیام!
۳۱	گذری و نظری به روزگار خیام (سده‌ی پنجم هجری)
۳۱	روزگار پیدایش خیام (۴۴۰-۵۱۰ هجری)
۴۱	بازخوانی کلام منظوم خیام
۴۱	حیرت افکنی آفرینش
۵۱	انسان و سرنوشت
۵۱	زندگی
۷۵	غنیمت لحظه‌ها

پیشگفتار

انسان رند

جهان زیبای ایرانی را پنج اقلیم حضور است، و نشان انسان کامل ایرانی، حضور هماره در این پنج اقلیم است.

۱- جهان فردوسی؛ اقلیم هویت با شناسه‌ی ایرانی است که در آن،

همه‌ی سجایای انسانی و ملی و شکوفایی شریف ایرانی آموخته و پرورده می‌شود؛ بنابراین؛ اقلیم نخست، عرصه‌ی حضور انسان حماسی و پهلوانی

است در دفاع از هویت و فرهنگ ملی ایران.

۲- جهان خیامی؛ اقلیم فروفکنی پرده‌های تاریک و تارک زیبایی‌های

زندگی و عرصه‌ی آشتی و ساحت آشنایی با موانع زندگی است!

۳- جهان مولوی؛ اقلیم بیکران‌هی اندیشه و عرصه‌ی حضور است که از آغاز

تا انجام، تفکر است و تدبیر، تعقل است و تأمل، حضور است در حیرت

است و وصال!

۴- جهان سعدی؛ اقلیم خرد ناب و ساحت پند و اندرز و حکمت فردی و

اجتماعی است که در آن، سیرت و صورت انسان و اجتماع انسانی به

تصویر عبرت درآمده و فرایند آن، انسان خردمند و فرهیخته ایرانی است!

۵- جهان حافظ؛ عالم غلیاست، اقلیم عالی و متعالی ایرانی است که عرصه‌ی حضور انسان رند عارف نظرباز خویش آگاه، فرا زمانی و فرا تاریخی است! حافظ، کانون مرکزی الهام و عرفان ناب ایرانی است!

*

موضوع محوری مشترک این اقالیم خمسه، انسان رند است! رند = Rend واژه‌ای است پارسی که در زبان پهلوی ساسانی رندک = Rnd,k و در «بوندیداد» رندک = Randak آمده و اصطلاحی است کلیدی در قلمرو اندیشه‌ی عارفی و حکمت دیرین آریایی که ویژه‌ی این اندیشه و فرهنگ است و در هیچ یک از زبان‌های جهان، معادل و مترادفی ندارد و اصولاً ترجمه ناپذیر است!

رند در لغت به معنای «زیرکی» است و در اصطلاح ادبیات عرفانی ایران: «آن است که شراب نستی دهد و نقد هستی ستاند!» یا: «آن که از اوصاف و نفوت و احکام و کثرت تعینات متبراً گشته، همه را به رنده‌ی محو و فنا از خود دور ساخته و به جز خدود، نرسد به هیچ قیدی ندارد!» یا: «آن که از آداب و عادات و رسوم خلق رسته و از دنیا مافیها گسسته است؛ با ظاهری ملامت بار و باطنی سلامت و آرا!» یا که: «انکاری زیربانه، گاهانه، نه احمقانه و جاهلانه!» یا: «همو که جمیع کثرات و تعینات وجوبی و امکان آسمی و صفات و اعیان را به رنده‌ی محو و فنا از حقیقت خود تراشیده و دور کرده است و برافرازه عالم و آدم است که مرتبه‌ی هیچ مخلوقی به مرتبه و مقام او نمی‌رسد!» یا که: «بدی در باختن طاعات بدنی و در گذشتن از عبادات نفسانی است!» یا که: «در ربابت دانا جهت طاعت، شراب شهود ارزانی داشتن است!».

با چنین معانی ژرف و مفاهیم لطیفی از رند، در جهان فردوسی سخن از رندستان است:

بی‌رند وستان گرفته‌شتاب

چو رنده مرغ و چو کشتی برآب!